Nr. 134 Sibiiu, Joi 15/27 Novembre 1884. Anul XXXII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiazĕ.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Croaţii au vorbit în Pesta şi ḑiarele unisono glorifică sĕrbarea înfrăţirei dintre maghiari şi croaţi. Şi cum sĕ nu se sĕrbeze măreţul act al înfrăţirei, când deputaţii croaţi esmişi în dieta din Budapesta s'au presentat în corpore la ministrul president Tisza, şi s'au însinuat în toată forma.

Noi vom nota bine lucrurile întêmplate. În Croaţia elementele radicale au păşit cu mare forţă şi ştim pe ce cale li s'a tăiat voia de a mai continua cu radicalismul. Cu toate acestea vorbitoriul deputaţilor croaţi aruncă grea învinuire asupra contrarilor sei politici, când ḑice că acestia la alegerile trecute s'au nisuit a resturna actuala ordine în stat.

Partida dela putere în stat constituţional are a lucra spre domolirea spiritelor iritate. In Croaţia elementele turbulente prin insinuarea partidei naţionale întru nimica nu vor perde din influinţa lor, şi partida naţională încă nu va câştiga mare valoare nici în faţa ministrului president unguresc, nici în faţa opiniunei publice în Croaţia.

Corpurile legiuitoare în România s'au deschis astăḑi. Alegerile în cameră şi senat sunt guvernamentale. De tot desmembrată şi impotentă se arată a fi oposiţiunea în România. O parte în frunte cu ḑiariul născut din norocoasa combinaţie a ḑiarelor de odinioară „Timpul“ şi „Binele Public“ s'a pus în passivitate, alta cu organul „Adevĕrul“ în frunte, a fost pentru activitate în faţa alegerilor. In fine pelângă Catargiu-Vernescu-Dumitru Brătianu şi Cogălniceanu o umbră de opposiţie se pare a fi cea a domnului C. A. Rozetti.

Precând cele trei grupuri amintite fac oposiţie, junii conservatori cu ḑiariul „România Liberă“ în frunte s'au apropiat de guvern. Se vorbeşte de întrarea domnului Maiorescu, Carp şi Th. Rosetti în guvern. Dăm această versiune sub toată reserva. Ḑiaristica dela noi se ocupă foarte puţin şi de multe ori de tot superficial cu afacerile interne din România. Lucru este uşor de esplicat. Fără de a trăi în Bucureşti şi fără de a studia trecutul politic al bărbaţilor români de stat şi caracterul lor nepătat, este greu a te dechiara în o parte sau alta. Şi aceasta cu atât mai vêrtos cu cât ḑiaristica dela noi în această privinţă a urmat politică sentimentală. Una iubea pe liberali şi condamna pre conservativi, ceialaltă glorifică pe conservativi în înjura pre liberali.

Noi generaţiunea tênără crescuţi în această scoală, trebue sĕ observăm foarte multe şi foarte bine spre a potea vorbì obiectiv si în cunoştinţă de causă.

Parlamentul Bulgariei este întrunit şi tocmai desbate budgetul pentru anul 1885. De interes pentru noi este sĕ ştim, că ministrul bulgar de rĕsboiu a cerut un credit soplementariu spre scopuri militare, totodată a înaintat dietei şi un proiect, în puterea căruia serviţiul activ militar dela 2 ani va fi a se statori cu 3 ani.

Totodată se publică şi o nouă organisare a armatei bulgare. Vor remânea neschimbate cele 24 de druzine, cu 8 regimente din câte trei druzine. In urma acestei organisări s'a înmulţit numĕrul oficirilor cu 24, şi anume cu 8 comandanţi de regimente, 8 oficiri la administraţiune şi 8 comandanţi de companii. Bugetul militariu în urma acestei organisări s'a urcat cu 109, 878 franci pe an. La posturile de comandanţi în regimente sunt aplicaţi oficiri ruşi, şi în locul lor la posturile de comandanţi în companii se aplică oficiri Bulgari.

Procesul Kleeberg-Marlin.

În numĕrul trecut am anunţat începerea pertractărei finale în acest proces sensaţional.

Înainte de a trece la lucrurile proprii procesului, vom amintì că locurile pentru public erau toate ocupate cu public distins, mai cu seamă honoraţiori dela administraţiune şi advocaţi.

După ce judecătorii şi au ocupat locul fură conduşi în sală delicuenţii. Escortat de un sergent dela tribunal şi doi gendarmi cu baioneta la puşcă întră în sală mai întâi Anton Kleeberg. De un esterior plăcut, îmbrăcat după modă, cu obrazii roşi, Kleeberg face impresiune foarte bună asupra omului. Nici un semn de agitaţiune în faţă şi mişcări, purtare naturală, aşa că acest băiat se pare a se fi împăcat cu soartea. Deadreapta lângă el şede servitoriul dela ţella în care este el închis.

Tot sub asemenea escortă întră in sală şi Marlin Robert. Privirea lui întunecată şi schimonosită, stêngăcia în salutare şi ţinuta trupului face penibilă impressiune asupra omului.

Deadreapta lui ocupă locul servitoriul dela chilia dênsului Astfel ordinea în care şed e următoarea: Un servitoriu de chilie, Kleeberg, ear servitoriu de chilie, Marlin. La spatele lor un gendarm cu baioneta la armă, la uşe salei sergentul temniţei.

In faţa acusaţilor 12 locuri sunt ocupate de raportorii dela ḑiare; în 2 bănci şed persoanele păgubite de acesti doi acusaţi.

După indatinatele provocări la cei păgubiţi ca în fassiuni sĕ fie cu băgare de seamă la sfinţenia jurămêntului, şi la apĕrători, ca sĕ fie conduşi în apĕrare numai de purul adevĕr, se ceteşte decisiunea tribunalului, prin care Anton Kleeberg şi Robert Marlin se pun sub acusă, apoi decisiunea tribunalului, în sensul căreia, al treilea complice, advocatul Rudolf Marlin, pe basa opiniunei medicilor Dr. König şi Dr. Fülöp despre starea mintală a advocatului Marlin, care e transportat în casa nebunilor, nu se va presenta la această pertractare. Causa încât priveşte pre advocatul Marlin rĕmâne în suspens până la o eventuală însănătoşare a lui.

La Provocarea presidentului acusatul Kleeberg 'şi spune naţionalul. El este născut în Ocna, este de 22 de ani, romano-catolic, necăsătorit, fără ocupaţiune, sodal de curelariu, fără avere, ştie cetì şi scrie, pedepsit n'a fost, dela miliţie e liber, de present locueşte în Sibiiu.

Toate acestea acusatul le fasionează în limba maghiară, pe care o vorbeşte fluent.

La un semn al presidentului Kleeberg 'şi reocupă locul pe banca acusaţilor şi la provocare se postează înaintea mesei Marlin. El e născut în Sibiiu, unde şi locueşte, de religiune romano-catolică necăsătorit, fără ocupaţiune, servind în cancelaria tatălui seu din când în când ca scriitoriu, fară avere, ştie cetì şi scrie, nepedepsit, şi rese.vist în regimentul 12 de artilerie.

Ce ironie a sorţei! Amêndoi asasinii sunt născuţi în pat nelegiuit, după cum vom vedea la locul competent.

Marlin vorbeşte nemţeşte, şi în ton foarte sfiicios. Nu ştie de câţi ani este, până ce nu i se ceteşte cartea de botez, din care se vede că e de 22 de ani. Asemenea nu ştie sĕ fie învĕţat vre-o religiune, căci la scoală nime nu s'a interesat de ştiinţa lui în acest obiect.

Presidentul provoacă pre acusaţi sĕ fie cu atenţiune la cetirea acusei, şi la observarea lui Marlin că dênsul nu ştie ungureşte, îi promite că ceea ce va fi de lipsă i se va esplica în limba germană.

Se dă cuvêntul procurorului Szabó, care după unele observări de introducţiune ceteşte acusa.

La locul prim aminteşte omorul sĕvêrşit la 21 Faur 1884, asupra familiei Friedenwanger şi a servitoarei, apoi nimicirea actelor publice aflătoare la Friedenwanger, răpirea de preţioase şi aprinderea casei.

La locul seu vom revenì asupra acestor lucruri, când vom schiţa fassiunile acusaţilor.

FOIŢA.

Clara sau Tapiseria.

De Féval.

(Traducere de D. P.)

În anul 1781, doamna Marquisa de Jaucourt locuia cu mătuşa sa, domnişoara Olivia d'Audetot, în castelul Rauville la câte-va leghe departe de Cacu. Dl de Jaucourt, colonel-general al celor patru regimente Artesiane era la graniţă. Marquisa avea două-ḑeci de ani, era încântătoare; bărbatul seu, cu mult mai în etate de cât dênsa, o iubea cu pasiune. La patru-ḑeci de ani, omul e gelos, acesta e lucru constatat; dl de Jaucourt, poate că era şi el, dar gelosia sa nu luà acele forme aspre ale soţilor din timpul vechiu: el raspecta pe femeia sa şi se purta faţă de ea cu blândeţe. Dar, şi dênsa, avuse o purtare esemplară; dacă căsătoria îi adusese sau nu o fericire deplină, aceasta era secretul seu; nimenui nu câştigase dreptul de a-i cere cont de urîtul seu tristeţa ei.

Domnişoara Olivia d'Audetot era o lungă şi gălbejită tanti — Aurora, împlinind, spre marea sa părere de rĕu, al optulea lustru;*) Olivia avea două mari pasiuni pe lume: Parisul şi căsătoria.

Remăsese tot fată şi trăia la ţară.

Acest îndoit nenoroc făcea arţăgos şi invidios caracterul seu ce din fire nu era de neînţeles: cea dintâiu ocupaţiune a sa pe acest pământ era de a nu da pace nepoatei sale care i suferea cu o răbdare angerească.

Rauville, casa vechiă, jumĕtate ruinată, avea o înfăţişare ursuḑă: acoperişul tuguiat îşi ascundea plăcile de ardesiă sub un gros muschiu mucigăios. D. de Jaucourt mai avea şi alte pământuri, dar Rauville îi plăcea cu deosebire. La plecare, 'şi mărturisise dorinţa de a vedea pe femeia sa locuind acì în timpul lipsei sale. Domnişoara Olivia strigase cât putuse; comitesa totdeaunea dispusă a se supune ordinelor soţului seu, părăsì Parisul fără a murmura.

Într'această parte a Normandiei de jos, vechia clădire se bucura de un fantastic şi tăinic renume. D. de Jaucourt pusese sĕ se repare pentru sine numai aripa dreaptă şi mai tot centrul caselor.

Despre această parte nu se vorbea nimic; dar aripa stînga da pricină la o mulţime de povesti. Era în astă aripă o cameră ai cărei cei patru periţi şi tavanul remaseseră neatinsi în mijlocul derăpănărei generale; o numeau: „camera tapiseriei.“ Nimeni din partea locului nu dormise vre-odată în vechiul pat ce forma el singur, toată mobila acestei odăi părăsite; dar superstiţiunea înlocueşte mărturia simţurilor: toţi ştiau, cu siguranţă, că se petreceau acolo lucruri înfiorătoare îndată ce meḑul nopţei suna.

Era pe la mijlocul ernei; D. de Jaucourt lipsia de şese luni. Într'o seară, după obiceiul ḑilnic, Marquisa petrecuse lungi şi plicticoase ḑile în compania mătuşei sale; conversaţiunea, de multe ori căḑută, reîncepea din când în când prin vr'un subiect banal. D şoara Olivia d'Audetot vorbia foarte bucuros despre mode; ba şi mai bucuros, vorbia rĕu de prietinii sei; un singur lucru îi plăcea cu deosebire: conversaţiunea sentimentală şi păstorească. Marquisa se prefăcea că ascultă cu o binevoitoare băgare de seamă, dar rĕspundea după întêmplare; gândul nu-i era la ceea ce se vorbia.

— Nu ai primit încă nici o ştire dela D. de Jaucourt? i-trebă d-şoara Olivia, ce tocmai 'şi arătase toată admiraţiunea ce-i pricinuia Bliomberis al lui Florian.

Comitesa păru că se deşteaptă la această întrebare.

— Da, am priimit, rĕspunse ea.

— Ce ţi mai spune acest iubit comite? reluà d-şoara d'Audetot.

*) Un lustru, cinci ani.

Urmează apoi raptul sĕvêrşit la 22 Octobre 1883 la vĕduva Elisa Göckel şi maltratarea acesteia.

Aminteşte mai departe cele 10 casuri de foc întêmplate în toamna anului 1883 despre care earăşi la locul lor.

Vin apoi 8 casuri de furt, şi unul de înşelătorie sĕvêrşit asupra lui Nicolau Barac din Alămor, căruia Marlin i-a înşelat 2 note de câte 50 fl., în fine mai multe falsificări de documente.

După acest registru de crime, furturi şi trangressiuni procurorul propune facerea pertractărei finale.

Fassiunea lui Kleeberg.

Marlin fu escortat afară. Fassiunea se face asupra factelor în ordinea lor din acusa procurorului.

La provocarea presidentului Kleeberg începe mărturisirea despre omorul dela Friedenwanger, mai întâi în limba maghiară, apoi îndată în cea germană pe care o vorbeşte cu mai mare înlesnire.

Kleeberg istoriseşte circumstanţial că el şi Marlin tênĕrul au hotărît sĕ despoaie pre Dr. Friedenwanger de avere. Spre acest scop, la sfătuirea şi îmbărbătarea advocatului Marlin, ei s'au pregătit cu instrumentele necessarie.

Au luat la sine nişte picioare de fer dela un cuptoriu vechiu aflătoriu la Kleeberg în curte, fiecare câte un asemenea picior, preste acestea Kleeberg a mai luat un cuţit ascuţit, pre care tot ei l'au fost furat din o ospĕtărie, un stilet mic şi astfeliu înarmaţi au încercat sĕ între în casă la Friedenwanger.

Prima încercare nu li-a succes. Kleeberg istoriseşte că la prima încercare înarmaţi după cum am amintit, el şi tinĕrul Marlin au intrat în casa medicului Friedenwanger, ear Marlin advocatul sta strajă la poartă. Notăm că tinĕrul Marlin era amic de casă la Friedenwanger. Au cerut sĕ li se estradeie un orologiu de aur, pe care l'a fost amanetat Marlin. Muerea lui Friedenwanger deschide cassa werthemiană şi scoate orologiul.

Pre când Friedenwanger şi soţia sa priveau orologiul Marlin face semn cu capul lui Kleeberg sĕ loviască, acesta însĕ a dat semn negativ.

In aceasta Kleeberg întreabă că cu cât este amanetat orologiul, şi la rĕspunsul primit că sunt a se solvì 5 fl., el făcù afront lui Marlin pentru cuvêntul că acesta i-a spus că este a se solvì numai 4 fl. şi sub pretecstul că le lipseşte un floren, au eşit din casă.

Eşiţi afară advocatul Marlin i-a ocărât pentru necuragiul lor, şi li-a spus că la procsima ocasiune sĕ beie vin spre a căpăta curagiu.

La 21 Faur 1884 au beut băeţii curagiu, şi-au luat picioarele de sobă, Kleeberg cuţitul şi la oarele 8 s'au dus la Friedenwanger. Familia era acasă. Bărbatul şi muerea şedeau la masă şi jucau şac, servitoarea şedea pe un scaun lângă fereastră, băiatul de 4 ani, micuţul Hermann lêngă maicăsa pe canapea.

Sub pretecstul că voiesc sĕ elibereze un medailon amanetat de Marlin, se cere acest medailon. Se scoală muerea de pe canapea, deschide cassa vertheimiană, scoate o cutie cu preţioase şi o pune pe masă. Cu bărbatul împreună se pleacă spre a căuta între obiecte medailonul. Atunci la un semn dat de Marlin ambii scot picioarele de sobă ascunse în mânecă la palton, şi Kleeberg toacă în cap pe Friedenwanger, Marlin pe femeia acestuia, cari la moment cad amorţiţi. Încă vre-o doue lovituri, şi Kleeberg scoate cuţitul şi taie gâtul victimei sale.

Pe când era el gata cu aceasta operaţiune, Marlin a fost tocat în cap şi pe băiat şi pe servitoare, Kleeberg s'a pus apoi şi le-a tăiat şi acestor trei victime berigata.

Până când el era ocupat cu tăiatul de gât Marlin a deşerţat cassa vertheimiană, a ·at toate documentele lui Kleeberg, care le-a aruncat în sobă şi le-a dat foc. Luând Marlin la sine toate preţioasele din cassă, a intrat în cancelaria lui Friedenwanger, i-a deschis masa de scris, ia scos toate documentele, şi le-a dat foc în mijlocul casei, asemenea a ars cărţile despre afacerile lui Fridenwanger. Eşind afară strigà lui Kleeberg: „Vină că deja arde,“ Acesta avênd tocmai în mână lampa cu petroleu, o arumcă în un pat. Es apoi afară, şi după sine încuie uşa la casă. Asemenea încuie şi uşa la poartă, aruncând cheia în grădina vecină.

Obiectele de cari s'au folosit la acest cumplit măcel le-au învĕluit în un ştergar, şi leau pitulat sub pod lângă spitalul civil, apoi liniştiţi s'au dus acasă. Ajuns acasă aude signalul de foc, şi fuge de stânge focul la casa lui Friedenwanger, aprinsă de el însuşi.

Kleberg istoriseşte că acest omor s'a făcut la îndemnul advocatului Marlin, şi cu consensul acestuia.

Spaţiul nu ne iartă sĕ ne întindem la detaiuri, vom trece deci la fassiunea lui Marlin.

Fassiunea lui Marlin.

Cele fassionate de Kleeberg sunt în stare se sdruncine până în temelie chiar şi inima cea mai impetrită. Cele ce urmează însĕ, fassiunea lui Marlin, întrece ori ce închipuire o vom schiţa amintind momentele principale.

Marlin începe prin dechiaraţiunea, că el nici nu ştie ce trebue sĕ spună asupra acestui omor. Lucrul stă astfeliu. Apoi ne spune că tatăl seu, advocatul Marlin a stat pe picior rĕu cu Dr. Friedenwanger. Ca advocat al acestui usurariu, căci în adevĕr mare usurariu a fost nenorocitul de Friedenwanger, ca advocat, al acestui usurariu, Marlin după spusa acusatului a avut cu el multe daravere. Dênsul nu le cunoaşte mai de aproape, destul că Marlin era mănios foc pe Friedenwanger, şi la ameninţat că-l va împuşca pe stradă.

Auţind apoi advocatul Marlin pre acusaţi vorbind despre răpirea făcută la Göckel i-a lăudat, şi a ţis: astfeliu de oameni 'mi plac mie, căci cu ei a-şi putè funda o republică, şi la o eventuală revoluţie aş fi un al doilea Robespierre. Ia impintenat apoi sĕ omoare pe acest usurariu, căci nu e pagubă de el, s'a dus cu ei la 20 Ianuariu — fassiunea lui Kleeberg — în strada unde şedea Friedenwanger, a stat strajă la poartă, i-a înfruntat pentru necutezanţă, numindui muierotcă, le-a dat sfatul sĕ beie curagiu, le-a dat spre acest scop 2 fl. sĕ-şi cumpere vin. Şi-au cumpĕrat apoi vin, au beut în casă la Kleeberg, s'au dus la Friedenwanger, şi după cele spuse de colegul seu, au omorit familia întreagă.

Spusele lui Marlin în ce priveşte uciderea persoanelor difer de ale lui Kleeberg. Marlin recunoaşte că el a ucis pe femeie, nu poate afirma însĕ cu positivitate, că tot el a ucis şi băiatul şi servitoarea.

După ucidere Marlin istoriseşte că el a mers în cancelaria usurarului, a luat toate contractele acestuia, între cari o sumă de pretensiuni ale tatălui seu, le-a rupt în douĕ, apoi le-a dat foc; repeţeşte cele spuse de Kleeberg privitoriu la ascunderea instrumentelor, cu cari s'au folosit la aceste crunte acte selbatice.

In fine spune că a raportat tatălui seu despre cele întêmplate, despre nimicirea documentelor, şi acesta i-a ţis că este bine.

Vom mai amintì din fassiunile lui Marlin următoarele. Advocatul Marlin a instruat pe acesti oameni tineri, ca ei sĕ taie gâtul victimelor. Cu chipul acesta lumea va crede, că fapta fu sevêrşită de jidani pentru cuvêntul, că femeia a trecut dela legea mosaică la legea creştină. Mai departe advocatul Marlin i-a instruat, ca la casul de vor fi traşi în cercetare sĕ nege cu încăpăţinare, dênsul apoi le va fi advocat, şi i va elibera.

Şedinţa de după ameaţi.

După cum am amintit între fasiunile acusaţilor esistă diferinţă cu privire la uciderea servitoarei şi a băiatului. Kleeberg afirmă cu positivitate, că el a ucis numai pe Dr. Friedenwanger, şi n'a lovit cu piciorul de sobă nici în muere nici în copil şi servitoare, precând Marlin concede că a dat şi în băiat şi servitoare, positiv însĕ nu poate afirma.

Din oculata făcută de medici asupra cadavrelor resultă, că atât muerea, băiatul, cât şi servitoarea au avut mai multe răni la cap, de unde se deduce, că ei au fost loviţi mai de multe ori. Kleeberg remâne pelângă fassiunea sa, chiar şi când i se spune, că pe piciorul de sobă cu care a lovit el se află lipit păr de pe capul nevestei lui Friedenwanger, esplicând această împregiurare cu possibilitatea, că pĕrul s'a putut lipì de pe piciorul, cu care a lovit Marlin, fiind ambele puse în ştergariu, şi aruncate sub pod lângă spitalul civil.

Se ceteşte apoi protocolul despre aflarea obiectelor cu cari s'au servit la omor. Interesant este că aceste obiecte fură aflate tocmai la înmormêntarea victimelor din spitalul civil. Presidentul arată obiectele şi acusaţii istorisesc, care cu care obiect s'a folosit la esecutarea măcelului,

Se ascultă fiul Drului Friedenwanger, cadet în armata comună. El nu ştie nimica mai detaiat despre starea financiară a tatălui seu.

Se ascultă tutorul fiului lui Friedenwanger, Burger, căpitan în pensiune. La rĕspunsul acestuia că starea averei încă nu este staverită definitiv de către scaunul orfanal, sĕ trece preste acest obiect.

Socrul lui Friedenwanger, jidanul Berger, întrebat la cât 'şi preţueşte paguba prin acest omor spune vre-o 1300—1400 fl.

Se provoacă tatăl fetei omorîte George Müller din Cristian, şi el 'şi preţueşte paguba cu 80 fl.

Se ceteşte protocolul luat cu agentul dela „Riunione Adriatica“ despre paguba de 500 fl. causată acestei societăţi de asigurare prin focul dela Friedenwanger.

In fine vom mai amintì fassiunile advocatului de aici Parteniu Cosma, care prin o sumă de epistole ale advocatului Marlin arată animositătile acestuia faţă cu usurariul ucis, şi demonstră marea inimiciţie ce a esistat între acesti doi, inimiciţie amintită de tênĕrul Marlin, şi care a dat naştere acestui crunt omor.

— 'Mi vesteşte apropiata sa reîntoarcere.

Olivia 'şi împreună mânile acoperite deja de numĕroase sbîreituri, în zadar combătute.

— Ce fericire! strigà ea cu un transport aproape copilăresc, vom părăsì dar această grosnică mânăstire! vom revedea Parisul, altarul graciilor, frumuseţei, plăcerei..... Era şi timpui, Claro: muriam de urît!

Tinĕra femeiă recăţu-se în visarea ei. Olivia o privì cu curiositate, apoi un zimbet uşor i se arată pe buze.

— Dar ceialaltă? întrebà ea apropiindu-se cu un aer confidenţial.

Cealaltă? repetà Clara, a ridica asupra mătuşii sale o privire întrebătoare.

— Da scrisoarea ceialaltă.

Comitesa nu se putù apĕra de o repede mişcare de spaimă; o roşaţă repede-i trecù pe obraz; ea plecà ochii.

— Ceialaltă..... ţise ea neîndrăsnind; ceialaltă e dela o vechiă prietină ..... o prietină din monăstire.

— Ah! făcù d-şoara d'Audetot, al cărui zimbet devenì batjocoritor; cunosc eu pe aceea amică, Claro?

— Nu cred.

— Cum se numeşte?

— Lucia de Volunrange, rĕspunse comitesa, încercându-se a-şi stăpânì vocea.

Olivia făcú un gest de îndoială şi-şi aprinse luminarea.

— Acest nume nu-mi este atât de necunoscut pe cât poţi crede, ţise ea; l-am cetit în mai multe romane ..... Claro; bună seara, scumpa mea nepoată. Numele e foarte nimerit!

Ţicênd acestea, după ce aruncà asupra tinerei femei o privire neîndurată, se retrase cu un pas măreţ.

O espresiune de nemulţămire întunecà graţiosul chip al Clarei.

— Poate că n'ar fi trebuit sĕ tăinuesc această nebunie, gândì ea. Şi cu toate acestea mătuşa mea e nesocotită, bărbatul meu cam lesne creţător ..... Da mai bine voesc sĕ ştiu singură.....

Se intrerupse. Fără de voie, mâna ei merse sĕ caute sub corsagiul seu un microscopie bilet de o hârtie ce gâdila ca o îndoitură de mătasă albă.

Îl apropiă de cămin şi-l ţinu o secundă deasupra flacărilor; apoi schimbându-şi gândul, îl deschise în loc de a-l arde.

Era unul din acele bilete nebuneşti, ce mulţi dintre oamenii cei mai cu minte au scris la douĕţeci de ani; o scrisoare plină de speranţe estravagante, de respecte preste mĕsură, de mişcări idolatre. Clara 'l cetì cu toate acestea dela început până la finit; gura ei lăsa sĕ-i scape mici esclamaţiuni de ciudă, dar ochiul seu urma cetirea, nu fără un oare care interes. Scrisoarea era semnată „Raymond d'Auditot.“

— Copil ce este murmurà ea, pe când drăguţele-i degete mototoiiau hârtia; me ameninţă cu venirea lui!

Ea deschise o altă scrisoare pe care o cetì repede cu o privire distrasă: aceasta era dela D. de Jaucourt. Înainte de a fi terminat prima pagină, comitesa 'şi plecà capul pe mână, şi mintea i se cufundà într'aceea somnolentă visare chiemată de osteneala morală, singurătate şi tăcere.

Raymond era şi el nepoţel domnişoarei Olivia... Clara şi el fusese crescuţi împreună în castelul d'Audetot, până la vêrsta de patru-spre-ţece ani. La aceasta epocă, Raymond plecà la Paris pentru a-şi termina educaţiunea militară. Ţiua plecărei fuse tristă: cei doi copii se iubeau; Raymond rugà pe Clara sĕ-i păstreze inima ei, cea ce dênsa promise plângênd. Când, preste doi ani, marquisul de Jaucourt îi ceru mâna, fata opuse promisiunea făcută Reymond. Dar marquisul era bogat, de o mare familie şi ţine un mare loc la curte: O asemenea alianţă îndestula toate ambiţiunile familei d'Audetot; obiecţiunea Clarei fu luată drept o copilărie, şi ceremonia se îndeplinì în scurt timp. (Va urma.)

Cu acestea s'a terminat ḑiua primă a acestei pertractări. A doua ḑi la oarele 9 se va continua pertractarea în ordinea lucrurilor cuprinse în acţiune.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Topliţa română, 5 Novembre 1884. Domnule Redactor! În preţuitele coloane ale „Telegrafului român" Nr. 124 a apărut o corespondenţă „De sub Călimani," în carea dl corespondent şi-a luat ostăneala a descrie starea în carea sar afla comuna noastră Topliţa română. — Poate că nu ar fi avut nimenea nimic de a reflecta la aceea, dacă puţinul adevĕr, ce-l conţine în introducerea sa, nu s'ar fi schimbat cătră fine în lucruri de cuprins neadevĕrat, şi dacă nu s'ar fi ivit din acea corespondenţă intenţiunea şi scopul egoistic, ce voeşte a urmări dl „u" cu corespondenţa sa.

Fie mi permis pentru înţelegerea celor următoare a constata, cumcă comuna Topliţa română se află situată la poalele munţilor Călimani, împrăştiată pe o întindere de preste 15 chilometre lungime, şi încungiurată de toate părţile cu munţi şi locuri cu păduri, printre cari se aflá câmpuri de fênaţe şi locuri arătoare, avênd un hotar de preste 27 mii jugere □, şi aproape 3 mii locuitori greco-orientali; apoi un numĕr însemnat de români greco-catolici, magiari rom. catolici, israeliţi, precum şi din alte naţionalităţi mai puţin. — Dela înfiinţarea ei această comună, până aproape în timpurile mai recente, a fost locuită — cu foarte puţine escepţiuni — numai de români, dar fiindcă dela un timp încoace s'a purtat şi se poartă o neguţĕtorie în mare de plute (lemne de brad), au început a o copleşi strĕini de deosebite naţionalităţi; şi cu deosebire de un timp încoace au început a se încuiba aici jidănime multă, de curentul cărei-a pe altă cale nici dl „u" — pe lângă tot curagiul seu — nu va fi în stare a o apăra.

E trist dar adevĕrat, că poporul ales alui Israil e protegiat în statul nostru. Esemple avem chiar în comuna noastră, când jidanii, pe cari comitetul comunal nu a voit ai primì ca membrii ai comunei — din unele motive legale — şi-au căpătat concesiune de domiciliu în comună din partea celor dela putere.

Altul e modul dar prin carele am putea ajuta în astă privinţă poporului nostru dle „U", şi nu ce-l început de dta, şi anume: când noi ca fii credincioşi ai bisericei am auḑì în Dumineci şi sĕrbători predici, învĕţături despre modul cum ar trĕbuì sĕ ne ferim de relele ce ne bântue; dar noi nici că mai ştim ne cum sĕ auḑim de acelea rostindu-se de pe amvon, ci numai grija plutelor ne a compleşit pe toţi întru atâta încât toate celelalte lucruri a le sufletului sunt numai laterale pe lângă plute. — Nu e dar de ajuns a arăta lumei relele, ce ne bântue, ci cei chiemaţi a apĕra poporul de astfel de pericule trebue sĕ-şi facă dĕtorinţa ostenind şi luptând necontenit, pentru de a paralisa cel puţin rĕul dacă nu vor fi în stare al delătura cu totul.

Ca om dela sate — nefiind eu cărturariu dela oraş — mi se dă mai puţină ocasiune de a putea cetì jurnale multe; ear poporului necărturariu numai prin comunicarea altora cu graiu viu i-se dă ocasiune a auḑì multe bune, ce se publică în acelea; aşadar ar fi datorinţa celor însărcinaţi cu conducerea turmei a vorbì la deosebite ocasiuni lucruri cari 'l interesează pe popor şi din păţania altora s'ar îndrepta.

Dorere însĕ că la noi cei chiemaţi a sĕvêrşì aceste lucruri 'şi petrec puţinul timp liber în casina — din loc între cei din alte naţionalităţi şi confesiuni, bietul popor necărturiu când vede esemplele le urmează, căci poporul necult e asemenea copilului, carele imitează faptele mai marilor sei.

Astfel stăm la noi, deci nu e mirare că nu ne mai ajungem cu venitele.

Sĕ nu creadă însĕ cineva că în o comună binecuvêntată, cum e şi a noastrĕ, ar domnì „miseriă generală" precum sĕ esprimă dl „u", nu, căci cereale se produc pe miile de jugere de pământ, ce poşed locuitorii acestei comune; ear unde nu se produc cereale lemnul de brad suplineşte lipsa, primindu-se cele mai frumoase sume ca preţ al acelui a. — Au doară maşina de vapor pentru îmblătirea cerealelor, carea sĕ foloseşte în comuna Topliţa română, îmblăteşte vênt — şi nu cerealele produse prin munca şi osteneala noastră pe otarul nostru?*)

Suntem ce e drept îngreuiaţi cu multe dări, dar aceasta e soartea tuturor fiilor acestei patrii de un timp încoace, şi noi poporul nu putem decât a ne tângui; conducătorii nostri sunt chemaţi a lucra pentru uşorarea sarcinelor, şi noi le vom urma, dacă-şi vor lăsa năravul avut până acum totdeauna de a ne părăsì pe noi şi a trece în castrele streine, preferind micele interese private causelor comune.

*) Am voì se ştim în ce proporţie este împărţită averea, ca se putem judeca generala bogăţie din Topliţa. Red.

Acestea premersă vin acum la adevĕrata intenţiune şi scopul ce a voit dl „u" a urmărì cu corespondenţa sa. — Numĕrul parochilor nu i convine dsale, şi aceea a dat ansă de s'a ostenit a scrie corespondenţa din cestiune. — Apoi ştiu şi sum convins că dsale nu i convine înmulţirea numĕrului parochilor la noi, căci până acum noi eram totul în Topliţă, dar apoi venind şi alte persoane la ocârmuire pe lângă noi, atunci ḑeu nu vom putea lucra după placul şi voinţa noastră tot numai pentru interesul pungei noastre, ci va trebui sĕ separăm încâtva pungele. — Aceasta ne supără pe noi şi ne face a păşì chiar şi în publicitate, doară vom putea rĕmânea şi în venitor tot în stadiul cel vechiu.

Nu mai încape nici o îndoeală mai departe, că la noi sunt doauĕ parochii, şi numai dl „u" poate afirma un lucru ca acela, că în Topliţa română a fost numai un paroch; ear alt individ sar gena a spune un astfel de neadevĕr. — Nu e lucru de discutat ceea ce e faptă complinită. — Topliţa română a constat din doauĕ parochii încă din timpurile cele mai vechi, şi astăḑi sĕ află pe calea întregirei una, carea aproape de 6 ani se afla vacantă. Apoi cine va crede că dl „u" e atât de scurt în memoria sa cât sĕ nu-şi mai aducă aminte de aceea, că repausatul preot T. P. a fost paroch în Topliţă? Şi că actualul paroch şi antecesorii dsale precum rĕpausatul preot St. şi antecesorii sei alţi doi sau trei preoţi au fost toţi parochi dar nu capelani? Şi că comuna Topliţa e împărţită încă de pe timpul primilor sei parochi în doauĕ parochii separate una de alta, purtând numirile de: Topliţa I şi Topliţa a II parochie? Dovadă sunt şi cercelariele oficioase, cari după cunoştinţa mea, şi a tuturor cari ştim puţină carte, ni s'au împărţit totdeauna în câte doauĕ esemplare şi adecă pentru doauĕ parochii. — Deci dacă ar fi esistat în Topliţa română numai o parochie, atunci pentru ce ni sau trimis din partea superiorilor nostri cercelariele oficiose pentru doauĕ parochii? De sigur pentru aceea, că superiorii nostri nu au perdut din evidenţă parochia a II-a, precum voeşte a face dl „u", ci au ordinat de mai multe ori întregirea acelei parochii. — Ḑic că s'au ordinat mai de multe ori întregirea parochiei a II-a basat pe acte, cari ni s'au comunicat în mai multe rênduri prin oficiul protopresbiteral.

Când ne-au îndatorat organele noastre superioare bisericeşti a escrie concursul, acelea au ştiut poate mai bine ca noi însine necesitatea întregirei parochiei a II-a. — O ştim şi vedem ba chiar simţim şi noi necesitatea, când suntem martori la mai multe neajunse, ce ne întimpină din causă că un singur paroch nu e în stare a ne împlinì toate lipsele sufleteşti.

Tac despre alte lucruri, cum sunt de esemplu trecerile la religiunea gr. catolică a le specifica mai pe larg, precum şi despre numĕrul însĕmnat al pruncilor nostri botezaţi la gr. catolici. — Voesc a ḑice numai atât, că la noi a lipsit zelul cătră biserică şi scoală a celor încredinţaţi cu conducerea lor, căci astăḑi am putea avea scoala şi biserica gata. — Me vei întreba poate dle „u", că cum? Eată cum: Dacă se îndatora fiecare parochian a aduce câte cu un jug un lemn de plută în folosul scoalei, ceea ce aici la noi ne custează pe fie carele foarte puţin şi o ostăneală de tot neînsemnată, atunci în o earnă — fiind numĕrul jugurilor foarte mare la noi — s'ar fi căpătat sute de lemne, încât din acelea s'ar fi putut edifica scoala şi din prisosul lemnului s'ar fi putut plăti şi măestrii. — Dacă s'ar fi aflat indivi̇ḑi, cari sĕ se opună, pentru aceia este mijloc şi cale de ai putea constringe.

Lucrul ce-mi zace mai mult la inimă este biserica nefinită — începută mi se pare la anul 1866 — ai cărei muri goli la fiecare privire 'mi stîrnesc în inimă un sîmţ de compătimire faţă de bietul popor, carele şi-a făcut datorinţa faţă de biserică, prestând cât ia stat în putinţă, fără de a putea vedea gata biserica, speranţa aşteptărilor sale.

Şi aici alipsit conducerea bună, căci atunci şi aceea ar fi gata cu cât s'a prestat din partea poporului. — Se cere deci zel şi activitate şi cu deosebire atragere cătră chiemarea sa dela cei chiemaţi a îndeplinì aceste lucruri. — Aşadară dle „u" sĕ nu ne mai nisuim a ţinè şi în venitor misera stare de lucruri, în carea ne aflăm în Topliţa română, ci împreună cu toţii sĕ punem numĕrul la lucru doară vom putè ajunge la limanul dorit.

Acestea am voit a i-le pune la inimă dlui „u," ca sĕ înţeleagă pasul sĕu rĕtăcit, carele lau făcut cu corespondenţa sa. — Am ḑis în general fără de a atăca personalităţi, şi cred că dl u„," venind la convingere dreaptă, în venitor nu mi va mai da ocasiune a ne mai întâlnì pe astă cale.*)

*) Este de tot curioasă nervositatea din această corespondenţă chiar şi în stilisarea de acuma. Domnul „U" a scris despre lucruri de interes general, pentru cari noi suntem recunoscĕtori.

Rĕspunsul se învêrte tot pe lângă întregirea parochiei, care pe noi ca ḑiaristi nu ne împoartă, fiind ea afacere internă bisericească.

Date statistice.

(Urmare.)

Tabela Nr. 11. Căsătorii după instrucţiune. Populaţiune urbană. Bărbaţi însuraţi: 3301, cari au iscălit numele lor; 2.326, cari au declarat că nu pot iscălì Femei măritate: 1.959, cari au iscălit numele lor; 3668, cari au declarat că nu pot iscălì numele lor. Populaţiunea rurală. Bărbaţi însuraţi: 5.179. cari au iscălit numele lor; 31,261, cari au declarat că nu pot iscălì numele lor. Femei măritate: 1.187, căci au iscălit numele lor; 35.253, cari au declarat că nu pot iscălì numele lor. Populaţiune urbană şi rurală unite. Bărbaţi însuraţi: 8.480, cari au iscălit numele lor; 33.587, cari au declarat că nu pot iscălì numele lor. Femei măritate: 3.146, cari au iscălit numele lor; 38.921 cari au declarat că nu pot iscălì numele lor.

Tabela Nr. 12. Căsătorii după etate. Populaţiune urbană. **Bărbaţi**: O. mai tineri de 18 ani; 1.759 între 18 şi 25 ani; 2848 între 25 şi 35 ani; 760 între 35 şi 45 ani; 237 între 45 şi 60 ani; 23 mai bĕtrâni de 60 ani: În total 5.627. **Femei**: 4 mai tinere de 15 ani prin dispense; 1.222 între 15 şi 18 ani; 3.323 între 18 şi 25 ani; 833 între 25 şi 35 ani; 220 între 35 şi 45 ani; 25 între 45 şi 60 ani; mai bĕtrâne de 60 ani. In total 5.627. Populaţiune rurală. **Bărbaţi**: 79 mai tineri de 18 ani; 21.323 între 18 şi 25 ani; 11.202 între 25 şi 35 ani 2.744 între 35 şi 45 ani; 1.026 între 45 şi 60 ani; 66 mai bĕtrâni de 60 ani. In total 36.440. **Femei**: 45 mai tinere de 15 ani prin dispense; 4801 între 35 şi 18 ani; 25.411 între 18 şi 25 ani; 4.974 între 25 şi 35 ani; 1.325 între 35 şi 45 ani; 285 între 45 şi 60 ani; 9 mai bĕtrâne de 60 ani. In total 36.440. Populaţiune urbană şi rurală unite. **Bărbaţi**: 79 mai tineri de 18 ani; 23.082 între 18 şi 25 ani; 14.050 între 25 şi 35 ani; 3.504 între 35 şi 45 ani; 1.263 între 45 şi 60 ani; 89 mai bĕtrâni de 60 ani. In total 42.067. Femei: 39 mai tinere de 15 ani; 6.123 între 15 şi 18 ani; 28.734 între 18 şi 25 ani; 5.307 între 25 şi 35 ani; 1.545 între 35 şi 45 ani; 310 între 45 şi 60 ani; 9 mai bĕtrâne de 60 ani. In total 42.067.

Tabela Nr. 13. Căsătorii **după religiune**. Populaţiune urbană: 8.719 ortodocsi; 353 catolici; 106 protestanţi; 100 armeni; 21 lipoveni; 136 mahomedani; 1.819 israeliţi. In total 11.254. Populaţiune rurală: 70.191 ortodocsi; 1.304 catolici; 34 protestanţi; 16 armeni; 42 lipoveni; 470 mahomedani; 823 israeliţi. In total 72.880. Populaţiune urbană şi rurală unite: 78.910 ortodocsi; 1.657 catolici; 140 protestanţi; 116 armeni; 63 lipoveni; 606 mahomedani; 2.642 israeliţi. In total 84.134.

Tabela Nr. 14. Amĕnunte deosebite în privinţa căsătorielor*). Populaţiune urbană. Bărbaţi însuraţi 4.973 pentru prima oară; 621 pentru a 2 oară; 33 pentru a treia oară. Femei măritate; 5.105 pentru prima oară; 514 pentru a doua oară; 8 pentru a treia oară. Populaţiune rurală. Bărbaţi însuraţi. 31.754 pentru prima oară; 4.450 pentru a doua oară; 236 pentru a trei oară; Femei măritate; 33.115 pentru prima oară; 3.229 pentru a doua oară; 96 pentru a treia oară. Populaţiune urbană şi rurală unite. Bărbaţi însuraţi; 36.727 pentru prima oară7; 5.01 a dona oară; 269 pentru a treia oară. Femei măritate: 38.220 pentru prima oară; 3.743 pentru a doua oară; 104 pentru a treia oară.

Grupa II. Naşteri. Tabela Nr. 15. Naşteri după secs în ţara întreagă. În Ianuarie 6.071 băeţi, 5.242 fete; în Februarie 8.168 băeţi 7.463 fete; în Martie 8.662 băeţi, 7.956 fete; în Aprilie 9.090 băeţi, 8.194 fete; în Maiu 9.541 băeţi, 8.917 fete; în Iunie 8.342 băeţi, 7.766 fete; în Iulie 8.789 băeţi, 8.093 fete; în August 8.792 băeţi, 8019 fete; în Septembre 7.990 băeţi, 7271 fete: în Octombre 10.772 băeţi, 9.665 fete; în Novembre 8.774 băeţi, 8.325 fete; în Decembre 5.373 băeţi, 4.729 fete. În total 100.364 băeţi; 91.640 fete. Total general 192.004.

Tabela Nr. 16. Naştere după secs. Populaţiune urbană. In Ianuarie 1.372 băeţi, 1.277 fete; în Februarie 1.463 băeţi, 1.356 fete; în Martie 1.470 băeţi, 1.362 fete; în Aprilie 1386 băeţi, 1.235 fete; în Maiu 1.314 băeţi, 1.188 fete; în Iunie 1.197 băeţi, 1.165 fete; în Iulie 1.278 băeţi, 1.239 fete; în August 1.434 băeţi, 1.325 fete; în Septembre 1.221 băeţi, 1.190 fete; în Octombre 1.414 băeţi, 1.322 fete; în Novembre 1.388 băeţi, 1.277 fete; în Decembre 1.219 băeţi, 1.088 fete. În total: 16.156 băeţi, 15.024 fete. Total general 31.180.

Tabela Nr. 17. Naşteri după secs. Populaţiune rurală. In Ianuarie 4.699 băeţi, 3.965 fete; în Februarie 6.705 băeţi, 6.107 fete; în Martie 7.192 băeţi, 6.594 fete; în Aprilie 7.704 băeţi, 6.959 fete; în Maiu 8.227 baeţi, 7.729 fete; în Iunie 7.145 băeţi, 6.601 fete; în Iuiie

*) Divorţiul este admis în România şi de legea religioasă şi de legea civilă. După legea religioasă divorţiii se pot căsătorì până în 3 ori. După legea civilă această margine nu esistă.

7.511 băeţi, 6.854 fete; în August 7.358 băeţi, 6.694 fete; în Septembre 6.769 băeţi, 6.081 fete; în Octombre 9.358 băeţi, 8.343 fete; în Novembre 7.386 băeţi, 7.048 fete; în Decembre 4.154 băeţi, 3.641 fete; în total 84.208 băeţi, 76.616 fete. Total general 160.824.

Tabela Nr. 18. Naşteri după secs şi după starea civila. Copii legitimi în ţeara întreagă. In Ianuarie 5.700 băeţi, 4.890 fete; în Februarie 7.752 băeţi, 7.069 fete; în Martie 8.212 băeţi, 7.515 fete; în Aprilie 8.653 băeţi, 7.770 fete; în Maiu 9.145 băeţi, 8.522 fete; în Iunie 7 968 băeţi, 7.925 fete; în Iulie 8.393 băeţi, 7.703 fete; în Augutt 8.367 băeţi, 7.591 fete; în Septembre 7.606 băeţi, 6.909 fete; în Octombre 10.295 băeţi, 9.203 fete; în Novembre 8.403 băeţi, 7.959 fete; în Decembre 5.055 băeţi, 4.460 fete; în total 95.549 băeţi, 86.567 fete. Total general 182.506. (Va urma)

Pentru vĕduva sĕracă

şi cei 6 orfani, pentru cari s'a cerut ajutoriu în Nr. 131 al „Tel. Rom." au întrat:

Dela dl P de D., Sibiiu . . . . . fl. 2.—
Dela dna I. de P., „ 16 bucăţi de vestminte.
Dela un anonim din Braşov . . . . fl. 10.—
Dela alt „ „ „ . . . . . „ 2.—
Dela dl I. B., din Solnocu, ... „ 1.—
Dela dna Aneta Demetriu, din Bucureşti 4 bucăţi vestminte şi . . . . . „ 3.—
Dela dna N. N. din Sibiiu, diferite victualii.

Sibiiu 13/25 Novembre 1884.

Zacharia Boiu,
par. greco-orient. cet.

Anunţ.

Obiectele care vor servì de câştiguri la loteria arangiată de Reuniunea femeilor române din Sibiiu sunt espuse în 2 localităţi casa „Albina" Strada Baier Nr. 1 etagiul I, şi se vor putea vedea **din 15/27 Novembre** încolo în toate ḑilele dela oarele 10—3 cu preţ de întrare de 10 cr. *Comitetul.*

Mulţămită publică.

Pentru sortitura arangiată de Reuniunea femeilor române din Sibiiu au întratu următoarele obiecte:

Dna Viora Cheţan: 1 colecţiune de minerale. Dnul Georgiu Urdea, paroch gr. or. 1 ramă sculpată de Cristian Preşmerian, elev al clasei a II-a a scoalei de sculptură din Săcele.

Pentru bunăvoinţa arătată faţă cu această Reuniune comitetul le esprimă mulţămită pe calea aceasta.

Varietăţi.

* (Henrik Stanley) în ḑilele trecute a ţinut în Berlin o prelegere interesantă despre călĕtoriile sale din 1876 şi 1877 in Africa. Porniţi din Nyangve ḑice el şi înaintând pe lângă apa, care pe atunci încă nu se numia Kongo, luptând cu neajunsuri şi greutăţi abia după aproape 100 mile, am ajuns la vĕrsătura acelei ape. A avut sĕ sufere foarte mult dela indigeni. Soldaţii lui nu odată şi-au perdut curagiul. O! căci totul e atât de întunecos, atât de periculos! Inainte! În lumina cea eternă sau în întunerecul etern! Înainte în numele lui Dḑeu! Numai după ce am promis indigenilor 2600 dolari s'au învoit sĕ-mi petreacă luntrea, ca sĕ împedece desertarea concălutorilor mei. Aşa apoi am mers pe apă în jos înaintea noastră fiind pururea ceaţă. Când, ajunşi la locul prefipt, ne am despărţit de călăuzii noştri, inimile noastre au fost cuprinse de o temere nu tocmai de toate ḑilele, Ce e drept atât coragiu am mai păstrat în noi, cât băiatul acela, care cu frica în oase, dar cu mănie pe buze strigă contrarului seu: Apropiete dacă ai curagiu! Dar dacă s'ar fi aflat cineva în momentul acela şi ne-ar fi promis 5 marce, nu, dar 5 groşiţe ca sĕ ne rentoarcem, toţi ne-am fi rentors bucurându-ne că am aflat un pretecst. Nu s'a aflat însĕ nimenea, care sĕ ne facă ofertul şi aşa am tot înaintat spre meaḑă-noapte.

După ḑile de chin şi pline de osteneli am apucat spre ţinta noastră spre apus. În fine puturăm vedea oceanul Atlantic! Şi ce am ajuns prin aceasta? Binevoiţi a privì (Arătând pe mapă;) Una a şasa parte din Africa, care a fost necunoscută englezilor şi tuturor popoarĕlor civilisate. Am dat preste un teritoriu, care prin productivitatea şi frumseţa lui ne a revocat în memorie părţile de meaḑă ḑi din Francia. Mi-am propus, ca sĕ escit interes şi compătimire pentru această regiune coperită în velul întunericului. Un ce din interiorul meu mi-a dictat sĕ spun lumei ce am vĕḑut, ce am simţit. M'am reintors. In Marseille m'au cercetat trimişii regelui Belgiei. Prin mijlocirea lor m'a recercat sĕ me mai duc odată în Africa. Cum, acum în Africa? Pentru lumea asta nu. Sunt esploatat, obosit. Dar după ce am mâncat un beifsteak gustos, după ce am beut un pocal de champagnie şi după ce am fost în teatru — după ce am simţit, că sunt regenerat, le-am ḑis: Me voiu mai cugeta asupra lucrului. Am cutrierat Europa şi la 50 oraşe engleze le am propagat evangelia teritoriului necunoscut. Englezii au fost înmărmuriţi la auḑul prelegerilor mele; dar spre descoperiri ulterioare nu mi-au oferit parale. După aceasta mi-am compus cărţile mele. In 1879 am primit propunerea regelui Belgiei şi me-am reintors în părţile Kongului. Anii dela 1879—1884 au fost anii unei munci nesuportabile. Sub durata timpului acestuia am cutrierat 11,000 mile, am pus basă la 45 staţiuni şi pe un teritoriu cam cât e Germania, am întrudus elementele cele mai primitive ale culturei. Se înţelege de sine, că cel ce va fi aruncat de soarte în aceste regiuni, nu va da preste teatre, Hotel Royalra, jurnale, dar de ori-ce naţionalitate va fi, va fi bine primit. Dacă DVoastră me întrebaţi, că ce voim, Ve rĕspund, că noi în Africa cea liberă dăm mâna cu toţi aceia, cari vor sĕ ia parte la opera civilisătoare, cu ori-cine dar cu deosebire cu germanii. Regiunile acelea ne dau cele mai bune chance pentru cultura pământului, pentru comerciu. Îl privim de un teritoriu comercial comun, în care ori cine poate lucra pentru sine şi pentru cei ce-l încungiură, fără de a mai da bacşisuri oficialilor pentru a căpăta licenţie. Noi avem trebuinţă de comercianţi din toate naţionalităţile. Dar ce ar ḑice acestia, când aflândune înaintea porţii am pretinde 60% vamă? Nu avem. Ar ḑice: „Voi nu ne puteţi da, decât parocsism şi soare ferbinte, acolo nu sunt decât oameni negri, bărbaţi şi femei, cari miroasă nu tocmai plăcut! Numai aşa vom merge, dacă întrarea va fi liberă. Portugalia însĕ n'o voişte aceasta „N'aţi numĕrat cu noi — ḑic portugeḑii, — o recunoştem, că în interesul Kongului n'am făcut alta decât, că cu 400 ani înainte l'a vĕḑut un oficial de al nostru şi prin urmare întreg riul e al nostru". Asta nu va fi aşa ḑice conferenţiarul — căci atunci este zădărnicit tot planul nostru pentru civilisarea pământului Kongo. S'a ventilat, că clima Americei ar fi rea, nesănătoasă. Ve voi spune cum stă treaba? Avem noi 160 oameni albi acolo, pe cari acum cu mult mai puţin i geneazǎ atmosfera, decât în anul prim al aşeḑărei lor. Cel ce abusează de beuturi spirtuoase acela uşor va pătimì de ficat; dar cel ce bea din când în când câte un pocal de vin sau de bere acela uşor poate suporta clima Africei." A enumerat productele mai de frunte din regiunile Kongului. Cei presenţi l-au aplaudat pe Odiseul modern, pe care mai întâiu redactorul ḑiariului „New-york Herald" l-au trimis în Africa spre a cerceta Livingstone. I sau adus mulţămite ferbinţi pentru prelegerea plină de viaţă.

* (Despre fumul de tutun.) In un jurnal medical din Varşovia 'şi espune Drul Zulinski părerile sale despre influinţa fumului de tutun asupra oamenilor şi a animalelor. El a documentat că fumul de tutun e unul din cele mai puternice otrăvi folosit chiar şi în mĕsură mai mică. Influinţă asupra omului nu prea are dacă numai nu se înspiră în mĕsură mai mare, deci dar nu e consult a se trage — după cum sĕ ḑice, — în piept. După opinia Drului Zulinski natura otrăvitoare a tutunului nu e urmarea numai a nicotinului. Fumul de tutun chiar şi în casul când se curăţă de nicotin este otrăvicios. Sĕ află în el Colodine (un alcoloid) carbonoxid şi hydrocyan. Influinţele produse din escesele în fumat atârna dela natura tutunului şi dela modul fumărei. Cel ce fumează sugări ia în sine cu mult mai multă otravă de cât celce fumează sugarete şi acesta mai multă decât celce fumează din pipă; mai puţină otravă ia acela, care fumează din hargile — pipă turcească, — căci trecênd fumul prin apă, se spală şi îşi depune părticelele stricăcioase în aceasta. După cum în genere este cunoscut între fumători: din ce e mai închis tutunul cu atâta e mai tare, şi pentru aceea mulţi se feresc de tutunul închis Spre a satisface fabricanţii poftei fumătorilor nu odată falsifică tutunul şi foilor închise le dau o coloare mai deschisă. Coloare deschisă de regulă i-o dau prin nişte materii chemice, cari în sine sunt otrăvicioase. Fumul din un astfel de tutun de regulă piţigă şi causasă adeseori inflamaţiunea limbei. In Engletira cel mai întrebuinţat tutun este cel în pestriţat cu picuri deschise. Fumul acestui tutun dă ansă la beşicarea limbei. Cu deosebire oamenii bătrêni sĕ se ferească de astfel de tutun şi sĕ se folosască de tutun mai închis, care şi el e stricăcios, dar cel puţin nu e atât de periculos.

Mai nou.

În procesul Kleeberg-Marlin s'a publicat astăḑi la 9 oare sentenţa. Ambii asasini sunt condamnaţi la moarte prin ştreang. Sentinţa se va esecuta mai întâiu asupra lui Marlin apoi asupra lui Kleeberg.

Decursul pertractărei finale la alt loc.

Loterie.

Mercuri în 26 Novembre 1884.

Sibiiu: **81 34 43 66 75**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Noemvre n. 1884.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	123.60	123.25
Renta de aur ung. de 4%	95 45	95 25
Renta ung. de hârtie.	81.60	81.50
Galbin	5.78	5.76
Napoleon	9.75½	9 73
London (pe po iţa de trei luni)	123 —	123.05

Nr. 794. [942] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. de a III-a clasă Roadeş, protopresbiteratul Sighişoarei, se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile dela prima publicare* în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1! Casa parochială cu douĕ încăperi, cu edificatele necesarie economice de peatră în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi;

2. dela 32 familie române câte una ferdelă de grâu s'au cucuruz sfârmat şi câte una ferdelă de ovĕs, după mĕsura veche.

3. dela 18 familii neorustice câte una ferdelă de cucuruz sfârmit, mĕsura veche;

4. până la eruarea unei porţiuni canonice despre care sunt bune prospecte, — folosirea a douĕ lunci cu product de 6 cară de fên;

5. un loc de arătură cu productul de un car de cucuruz;

6. dela 25 familii câte o ḑi de lucru cu carul şi dela 25 familii câte o ḑi de lucru cu palmele;

7. lemnele de foc necesarie:

8. venitele stolari, — cari toate la olaltă dau suma de 255 fl. v. a.

Cei ce voesc a competa la aceasta parochi, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele lor, instruite în sensul prescriselor Statutului organic şi al regulamentului pentru parochii cu documentele necesarie la oficiul protopresbiteral subscris, sub durata terminului prememorat.

Sighişoara, 10 Novembre, 1884.

In conţelegere cu concernintele comitet parochial.

Oficiul protopresbiteral român ortodocs oriental al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 616. [940] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de paroch în a doaua parochie de classa a II-a din Topliţa română, se publică prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile dela prima publicare în foaia* „Telegraful Roman."

Emolumentele sunt:

1. Dela 268 familii à una felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit preţuită feldera în un floren face 268 fl.

2. Dela 268 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 35 cr. 93 fl.

3. Dela botez, cununii şi înmormântări după calculul mediu de 5 ani 151 fl.

4. Din porţiunea canonică 40 jugere folosibilă tot numai în al doilea an cu venit de 20 fl.

5. Alte prestaţiuni 94. fl. —

Suma 626 fl.

Petenţii vor avè a subşterne suplicele lor concursuali instruite în sensul legilor vigente bisericeşti la subscrisul (p. u. Maros Vécs.)

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel la 6 Novembre 1884.

În conţelegere cu comitecul parochial.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 563. [943] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Venerabilului Consistoriu ddto 3 Aprilie 1884 Nr. 1197 B. s'a desfiinţat căsătoria dintre Maria Ioan Todor gr. or. din Sohodul ca actoră şi Iosif Răduţoiu gr. or. din Moeciul inferior. Aceasta se aduce la cunoştinţă cu acel adaus, că neivindu-se inctul în *termin de 45 ḑile dela publicare,* conform § 124 din procedura matrimonială, actorei i se dă voie a păşi la altă căsătoriă.

Zerneşti, 13 Octombre 1884.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian,
adm. ppresb.

Redactor provisoriu: Mateiu Voiţeanu

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.